

Kwijt

Hoe langzaam kun je fietsen zonder om te vallen? Traag doorkruiste Maartje de wijk. Het zitje achterop rammelde mee met elke verkeersdrempel. Op het schoolplein deed ze net als alle moeders, ze haastte zich naar de deur. Dat hoort bij deze tijd, of bij het moederschap, wie zal het zeggen? Je altijd haasten omdat kinderen geen geduld hebben, omdat de wereld geen geduld heeft. Nergens te laat zijn, niets missen, overal bij zijn. Je kind verdient immers het beste. Het allerbeste, corrigeerde ze zichzelf. Mijn kind verdient het allerbeste. Het is het mantra van moeders, opdat zij zichzelf vergeten.

Sam liep aan de hand van de juf mee naar buiten. Zijn shirt hing uit z'n broek en kwam onder z'n jas uit. Hij keek rond en rukte zich los toen hij Maartje zag. Als hij haar vastgrijpt, is het altijd om nooit meer los te laten. Als aan een reddingsboei.

Maartje zette Sam achterop de fiets en verliet het schoolplein zonder andere kinderen, moeders of juffen te groeten. Dat was vanzelf afgestorven in de zes jaar die haar kinderen nu op school zaten.

Ze vroeg Sam hoe het op school was, wat hij gedaan had.

'Ik weet het niet meer', zei hij.

'Oh, heb je dan niets gedaan?'

'De bouwhoek', mompelde hij. Ze humde goedkeurend en fietste weg.

In de straten rondom school huppelden kinderen aan de hand van papa of mama naar huis. Een vader wachtte in de auto met draaiende motor. Die moest zeker naar muziekles. Uit een zijstraat staken twee vrouwen in trainingsbroek de straat over met gymmatjes onder hun arm. Yoga. Of zwangerschapsgym. Maartje lachte bij de gedachte, de vrouwen zijn op leesbrilleeftijd. Ze fietste langs een paar winkels en knikte naar de kapper die buiten voor de deur op klanten zat te wachten. Drempel op, drempel af. Maartje zwaaide haar arm naar achteren en aaide Sam over zijn knie. *Ik hou van jou, ik hou van jou*. Hoek om, smalle straat met dubbele rij auto's, ze fietste in het midden. Voor een passerende auto dook ze een parkeervak in. Langs het speelplein, thuis. Ze zette de fiets op de standaard en hielp Sam eraf.

'Wat eten we vandaag?' vroeg Sam.

'Vlees. En aardappelen.'

'En verder?'

'Spinazie.'

'Dat lust ik niet. Je WEET toch dat ik dat niet lust.'

‘Zullen we even een spelletje doen? Lotto?’

‘Nee, ik wil geen spelletjes doen en ik LUST GEEN SPINAZIE. Mag de tv aan?’

‘Misschien kun je buitenspelen. Het is mooi weer.’

‘Ik wil niet buitenspelen.’

‘Doe maar, dat is goed voor je. Misschien komt Coen ook even buiten?’

Sam zweeg. Hij keek naar haar zoals haar echtgenoot ook vaak kijkt, hoe vaak moet ik je nou nog zeggen dat ik daar helemaal geen zin in heb, nooit zin in zal hebben, dat ik het gewoon niet wil, waarom blijf je het vragen? Maar hij was vijf jaar oud en *niet* met haar getrouwd. Hij trok zijn schoenen aan en liep naar het speelplein.

Toen Robert thuiskwam, stond Maartje aardappels te schillen. Hij kustte haar, stak zijn neus onder pannendecksels en zette de tv aan. Maartje zette de aardappels op en zocht haar kinderen in en rond het huis. De meisjes speelden op hun kamer. Sam was niet in huis – en ook niet op het speelplein.

‘Godverdomme’, dacht ze, ‘daar gaan we weer.’

Op het plein hingen een paar Turkse jongens. Ze liep naar hen toe.

‘Hallo’, zei ze, haast verlegen. De jongens staarden haar aan.

‘Hebben jullie hier misschien een jongetje gezien? Vijf jaar, donkerblond-bruin haar, zo groot.’

‘Nee’, zei de oudste jongen op de schommel. ‘Wij zijn hier alleen, al de hele tijd.’

‘Oh, oké. Bedankt. Als je hem ziet, zeg dat ‘ie naar huis moet.’ Ze knikten wat verdwaasd. Wat zullen ze wel niet denken, dacht Maartje. Die gasten spelen altijd buiten zonder ouders en ze zijn elkaar nooit kwijt.

‘Hij heet Sam’, zei ze nog en toen liep ze verder de straat in. Wierp een blik langs alle auto’s. Niets te zien. Het is zes uur, Nederland eet.

Ze liep weer naar binnen, riep Robert. Hij reageerde niet (nooit), dus ze ging de woonkamer in en zwaaide de deur hard dicht.

‘Sam is de straat uit, ik ga hem zoeken.’

‘De straat uit? Hoezo? Waar is hij dan naartoe?’

‘Ja, dat weet ik dus niet hè.’

‘Is ‘tie nou weer kwijt? Laat hem dan ook niet alleen buiten.’

‘Ja, daar hebben we nou niks aan hè! Ik ga met Anna wel even zoeken.’ Ze liep naar de keuken en zette het vuur onder de aardappels weer uit, riep haar oudste dochter en ging de fietsen pakken.

‘Ga jij een rondje langs de dijk, ik fiets naar school en terug. Gelijk weer naar huis gaan, oké? Dus tot aan de Europaweg en dan weer terug. Maar als je Sam vindt, moet je terug lopen, jullie mogen niet samen op die fiets.’ Anna knikte.

De zon hing al lager boven de nieuwbouwwijk. Er waren geen kinderen meer op straat en ook geen ouders. Een tiener fietste met sporttas schuin op de rug de wijk uit. Een bezorgbrommer reed hard voorbij. Maartje wilde rondvragen of iemand Sam ergens gezien had, maar er was geen mens op straat. Ook geen yogavrouwen. De kapper was gesloten. Drempel op, drempel af, ze stond weer op het schoolplein. Niemand hier, of toch? Er stonden wat hangjongeren. Zouden ze Sam gezien hebben? Vast niet, je kon het net zo goed niet vragen. Maar zolang ze geen idee had waar Sam was, moest ze wel. Ze fietste over het schoolplein naar de groep toe en leunde met één voet op de grond.

‘Hallo’, zei ze hijgend, ‘hebben jullie hier misschien een kleuter gezien, met bruin haar? En.. een rood shirt?’

Twee jongens en drie meisjes stonden er. Een jongen en meisje vormden een koppel, ze hingen bewegingloos tegen elkaar, hij achter haar, hij had haar slanke taille in slungelige armen vast en z’n hoofd leunde op haar schouder, alsof hij er elk moment een zuigzoen in zou zetten.

Ze schudden hun hoofd.

‘Geen idee.’

‘Ik heb niks gezien.’

Maartje wilde weer wegfietsen.

‘Wacht mevrouw, misschien wel.’

Ze keerde zich om en keek naar de jongen. Hij lachte en ze wist dat ze in de maling werd genomen.

‘Hoe groot is hij?’

Ze hield haar hand op buikhoogte. ‘Zo.’

‘Ja, misschien wel. Die kant op.’ Maartje draaide haar fiets en gehoorzaamde zijn wijzende arm. De meisjes lachten.

‘Gert, je lult.’

‘Dat doe je toch niet?’

‘Nee, ik zweer het. Hebben jullie hem dan niet gezien? Die kleine jongen?’

Ze reed weg. Kriskras door de wijk, elke straat van begin tot einde, ze fietste zo hard dat ze omhoog stuitte bij elke drempel, ze keek in korte blikken rond, door elke struik, gluurde stegen in, remde af bij wipkip en glijbaan. Niets te zien. Maartje fietste midden op straat, slingerde soms met haar ogen mee richting de stoep en schrok toen een auto achter haar toeterde. Ze stuurde haar fiets een parkeervak in en vloekte inwendig.

Ze beseftte dat ze tot nu toe alleen maar ergernis voelde. 'Waarom moet mij dit nou weer overkomen', dacht ze, ook al wist ze niet wat *dit* was. Is *dit* het ergste wat je vrezen kon, dat het kind ergens onder een auto of in een kinderpornokelder lag? Of is *dit* alleen maar de angst, de stress en hem dan weer terugvinden en is dat al erg genoeg? Ze hoorde in de verte een sirene en de paniek overviel haar. *Ik ben hem kwijt, ik ben hem kwijt, ik ben hem kwijt.*

Ademhalen en nadenken. Geen paniek. Terug naar huis. Zou Anna hem gevonden hebben?

Robert zat nog steeds voor de tv. Hij keek het zesuurjournaal met Emma. Dat doe je toch niet met kinderen? dacht ze, maar dit was niet het moment om er moeilijk over te doen. Wanneer wel? *Lekker belangrijk allemaal.*

'Is Anna er al?' vroeg ze. Robert leek net zo geïnteresseerd als de jongeren op het plein.

'Nee.' Hij keek op. 'Jij nog niks gevonden? Ga kijken waar Anna is', zei hij. 'Ik durf te wedden dat die twee nu samen naar huis lopen.' Hij leek te willen zeggen: 'Maak je niet druk.' Maar dat zei hij niet.

'Oké, ik ga nog even langs de dijk.' Ze liep de deur uit, ramde de fiets weer van de standaard af en was weg.

Onderweg kwam ze Anna tegen, alleen.

'Ga maar naar huis, ik kom zo.' Oh ja? dacht ze zelf. Hoe dan, met wie, hoe zou ze hem vinden? Harder fietste ze. De wedstrijd tegen de versnellingen. Je fietst in de tweede versnelling, steeds harder, schakelt dan naar de derde en dan ga je al keihard op zo'n damesfiets. Maar als je een stoplicht tegenkomt en weer moet starten in de derde, lijkt het wel onmogelijk.

Huizen flitsten voorbij, ze nam de bochten scherper en scherper, stuiterde over drempels. In een flits zag ze Sam in een steeg lopen. Ze kneep de handremmen fijn, sprong van haar fiets en zette hem op de stoep. Rende de steeg in: 'Sam! Sam!' Hij was de hoek al om, of een tuin in. 'Sam!' Ze was buiten adem. Sam liep weer terug, naar haar toe, maar hij was Sam niet. Hij leek er niet eens op, had blond haar en donkere kleren. De nep-Sam keek Maartje vragend aan. Ze vloekte hardop, stampte op de grond en rende weer naar haar fiets.

Ze had geen tijd te verliezen, dacht ze. Dat sloeg natuurlijk nergens op, alsof die paar minuten nog wat uitmaakten. Maar ze kon het voor zichzelf niet goedpraten. Zij was hem kwijtgeraakt, niet Robert, niet de schooljuf, niet de oppas. Dus weer zo hard fietsen als de moederfiets toeliet. Dikke banden, fietszitjes, het was geen fiets om hard mee te rijden. Bij elke bocht dacht ze dat

ze onderuit zou gaan, dat was haar wel eens gebeurd – met de kinderen erbij. Maar toen was het winter.

Langs de dijk wandelden wel wat mensen in de hondenuitlaatzone. De ideale plek voor kinderlokkers, dacht Maartje, pedofielen, rare lui, die zo'n schattig kind met snoepjes of een schattige chihuahua mee de struiken in lokten, of mee naar huis namen, drugsverslaafden, viespeuken. 'Kinderlokkers bestaan niet', zei haar eigen moeder altijd, maar zij durfde dat niet tegen haar kinderen te herhalen. Zo mooi is de wereld niet. Langzaam fietste ze over het wandelpad onderaan de dijk, tussen wat kleine plantsoentjes door. Hier sliepen zwervers in de zomer. Er lagen wel eens drugsspuiten en condooms.

Verderop stond een vrouw van haar leeftijd met een hond met boerenzakdoek om de hals. De vrouw had een verlengde arm bij zich om de tennisbal, het speeltje van de hond, mee op te rapen en te gooien. Maartje stapte op de vrouw af en vroeg haar of ze een jongetje had gezien. De vrouw keek haar aan, geschrokken en vol medelijden. Maartje kon wel door de grond zakken. Het is verschrikkelijk om toe te geven dat je hulp nodig hebt. Nee, het is verschrikkelijk om toe te geven dat je je kind kwijt bent, dat je een slechte moeder bent. Maar je moet het wel toegeven, anders kan niemand je helpen. Iedereen raakt wel eens z'n kind kwijt, redeneerde ze nog. Hij is zo weer terecht. De vrouw schudde haar hoofd, ze had geen idee waar hij was.

'Je moet de politie bellen', zei ze. 'Je weet maar nooit.'

'Ja, nou ja.. hij loopt wel vaker weg.'

'Hoe oud is hij dan?'

'Vijf.'

De vrouw schudde nog eens haar hoofd. Ze zei het niet hardop, maar ze was duidelijk: zo'n kind laat je niet alleen buiten. En ze kende Sam niet eens.

'Bedankt', mompelde Maartje nog en ze ging verder. Als ze hem hier niet zou vinden, dan moest ze inderdaad de politie bellen.

Op een bankje zat een zwerver. Sinds de alcoholisten uit het centrum werden geweerd, vond je ze overal in woonwijken. In parken vooral, in de zomer. Hij staarde voor zich uit met een blikje bier in de hand. Maartje keek vanaf een afstand. Hij leek in zichzelf te praten. 'Allemaal gekken', dacht ze, maar misschien had hij Sam wel gezien. Ze fietste naar hem toe.

'Hallo', zei ze al uit de verte. De man knikte sloom.

'Ikkeh', ze stopte haar fiets. 'Ik zoek mijn..' Toen zag ze hem zitten, haar Sam, naast een boodschappentas met bier. Of kleren. Of alle bezittingen van één mens.

'Mama!' Hij rende naar haar toe. Ze nam hem verbijsterd in haar armen.

‘Sam, waar was je nou?’ Hij keek net zo verbaasd.

‘Hier.’ Dat was alles: hier. De man moest erom lachen.

‘Kom, ik zet je op de fiets.’

Ze dacht na over wat er nu moest komen. Moest ze hem opnieuw uitleggen waar hij wel en niet mocht komen, met wie hij wel en niet moest praten, moest ze hem straf geven of had hij eigenlijk niets gedaan wat je een vijfjarige kwalijk kon nemen?

Sam zei niets. Maartje probeerde te achterhalen waar hij al die tijd geweest is, met wie hij gespeeld of gepraat had, zat hij al die tijd op het bankje? Maar hij antwoordde niet.

‘Wat eten we vanavond?’

Maartje zwaaide haar arm naar achteren en aaide Sam over zijn knie.

‘Dat weet ik nog niet, schatje. Ik denk patat.’

Ze reed het wandelpad af, rolde de straat op. Maakte een onhandige beweging langs een geparkeerde auto, maar draaide daarna weer netjes de straat in. Een man wachtte met zijn hond tot hij kon oversteken en keek naar haar. Niet zoals een voorbijganger of toeschouwer naar het overige verkeer kijkt, maar zoals een man naar een vrouw kijkt. Ineens voelde ze zich naakt. Nee, niet naakt. Ze zag zichzelf: een slonzige huisvrouw in te krappe spijkerbroek met lovehandles en bouwvakkersdecolleté onder te kort oranje-roze shirt, een onflatteuze combinatie, eigenlijk zelfs niet geschikt voor die dagen waarop ze alleen met de kinderen was. Haar haren vettig in een uitgezakte vlecht. Natuurlijk een rooie kop van het fietsen. Geen make-up, ongeëpileerd.

En toen het besef: ik ken die man. En hij kende haar; toen ze nog even omkeek (fiets week uit naar rechts), knipoogde hij. Het ging zo snel dat ze het ook verkeerd gezien kon hebben. Verward reed ze door.

Niet in mijn woonwijk, dacht ze.

‘Mamamamama’, zei Sam.

‘Ja?’

‘Ik wil kipfingers.’

‘Ahah.’

‘Krijg ik kipfingers?’

‘Ik moet even op het verkeer letten Sam.’

‘Maar krijg ik dan kipfingers?’

‘We zien wel.’

In flitsen zag ze zijn schoenen, zijn broekriem, de gesp van zijn broekriem. Zijn hals, wang, oor. Zijn haren. Zijn schoenen, van die krokodillenleren

schoenen met punten, voor de wanhopig hippe man. Ze moest erom lachen. De paniek om Sam was verdwenen.

Thuis riep ze richting de woonkamer: 'Wij gaan even patat halen!'

Intens tevreden zat ze even later aan tafel met haar gezin. Ze verdeelde curry, ketchup en mayonaise alsof het onmisbare ingrediënten uit de schijf van vijf waren. Sam at eerst de curry, toen de kipfingers en liet de patat liggen. Ze veegde zijn kin af met een servet. Ze dacht aan een man die met zo'n zelfde gebaar het zweet van zijn voorhoofd veegde.